

Lluís Sala-Molins*

El maco de la iaia

Xavier Rubert de Ventós ha publicat recentment un llibre on recull vint figures destacables del pensament català. «Vint-i-tres entrevistes», segons l'autor d'aquesta opinió, «prova d'on es pot arribar en l'art de la masturbació recíproca pública, quan es confon crítica amb congratulació...»

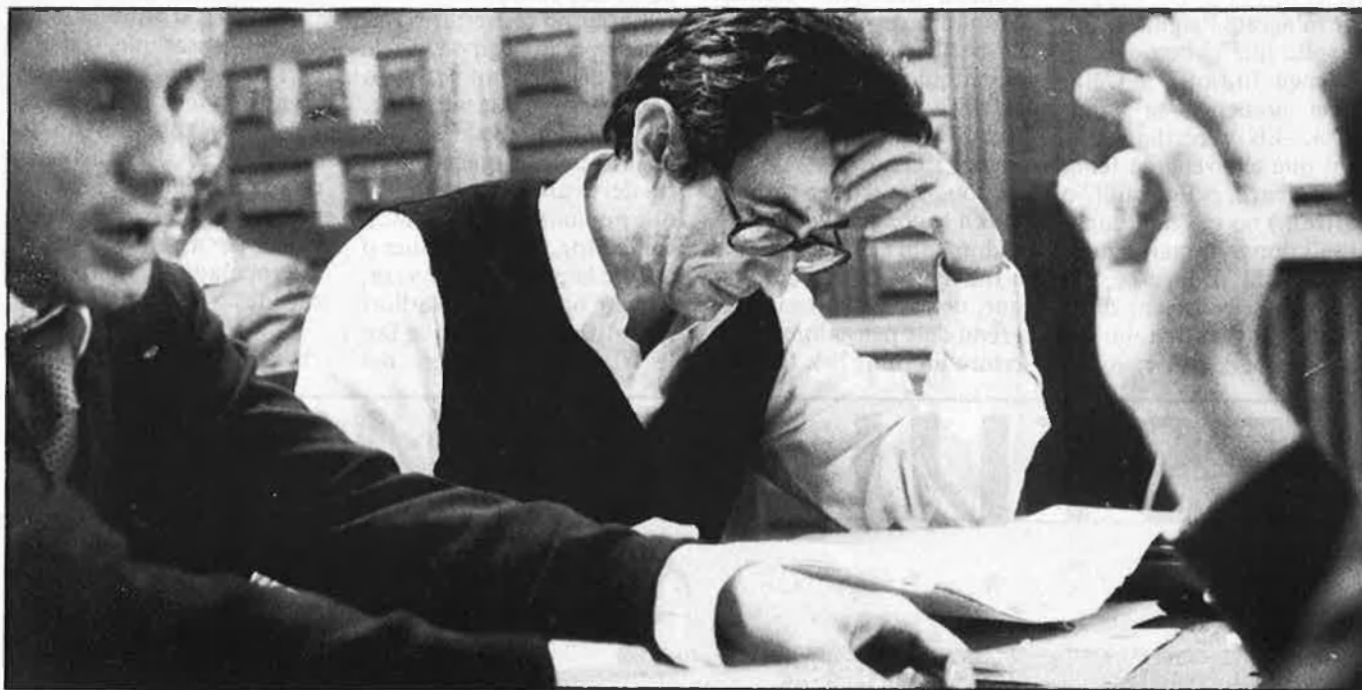
aquest «llurs», sisplau, que hi ha molt goig aquí; gràcies). Ja pleguen. Escoltem-los:

«XRV: I, ja per acabar, Josep, ¿en què estas treballant en aquest moment?»

JFM: Generalment, treballa en diverses coses, una manera de no avorrir-se del tot. Entre elles, un projecte de llibre sobre el problema de l'objecte de l'obra d'art.

XRV: Em faràs la compe-

«Els fadrins de sant Boi/ molta fatxada en gasten./El més petit de tots/en gasta més que els altres, tra-la-ra/ el maco de la Laia, tra-la-ra», diu el cançoner de l'Amades. Però el que no diu és que siguin vint-i-cinc els fadrins presumits. Doncs, en són vint-i-cinc, sí senyor. Vint-i-tres gasten fatxada. El que fa vint-i-quatre, al meu compte, dempeus a la cadira, els

llegeix la felicitació.

I el vint-i-cinquè —amb aquell ram de «tres duros» que, com recorda el cançoner, «quan l'ha tingut comprat/ja no sap on posar-se'l;/ja se'l posa al barret/per fer més poma i gala»— els fa vint-i-tres moixaines i se'n fa fer quaranta-sis. Dic «moixaines» perquè sóc ben educat. L'Amades també recorda que, de duros, en costava «quatre més la lligada». La lligada, al voltant del ram, li l'han posada La Caixa i Edicions 62. Bona lligada, que porta en lletres d'or «Xavier Rubert de Ventós, pensadors catalans».

I ara, prou toia, prou ram, i remenem el gruix de

paper.

Arquitectura i dret, ecologia i art, botànica i teologia, economia i història, marxisme i lul·lisme, i segur que me'n descuido, s'hi barregen per cantar la glòria eterna de l'entitat més maca que hom pugui trobar «sota la caaaapa del sol»: la llumenera del pensament català.

Aquest gruix de paper (230 planes, amb fotografies i tot) no és un llibre, per més que diguin. És un recull d'entrevistes que el maco de la Laia va fer «a un seguit de pensadors catalans per al circuit català de TVE», ara fa cinc anys. Això diu l'editor. Ho diu i se'ns rifa. El gruix n'és la prova, no pel

nou, sinó pel vint-i-tres, de fins on es pot arribar en l'art de la masturbació recíproca i pública quan es confon la crítica amb la congratulació, l'anàlisi amb l'exègesi, el debat amb la xerrada, el sal-i-pebre de la provocació amb la dolçor de l'ensabonada, l'entrevista amb la grapejada. ¿En voleu un botó de mostra (i creieu-me que n'hi podria abocar un calaix sencer)? Aquí el teniu:

Parlen Josep Ferrater Mora i Xavier Rubert de Ventós. Se'ls fa tard. Han esmerçat el temps de l'«entrevista» congratulant-se recíprocament de les inèdites fineses de les filosofies llurs (tipògraf, no me'l toqui

tència.

JFM: Estava pensant decididament a fer-te la competència. En bona part és conseqüència de la lectura de llibres teus, de manera que no et queixis...»

Quan arriba l'hora dels més jovenets, el maco de la Laia els recorda que han estat «deixebles» seus (no en diu alumnes, ni estudiants, en diu deixebles) i precisa que «això pot fer l'efecte, doncs, d'una espècie d'entrevista incestuosa». La ciència del «més petit de tots» li permet de tutejar gairebé tots els altres. Bo i tutejant-los, i ells deixant-se fer, el nostre Pico della Mirandola es plantifica al bell mig del gruix i llueix les ele-

gàncies d'una cultura tan general que la podries fullejar com fulleges el «diccionari de les citacions» o el «dietari dels llocs comuns».

Però, pels que no ho hagin entès, val a dir que el mínim denominador comú de les proporcions descabdellades en aquests cuplets del pensament català no és la filosofia, com semblaria de raó: és el gremi dels filòsofs nostrats. No sé quin llenguatge es gasta a la resta de la resta del reialme borbònic. Però em fa mal d'orelles des de temps (i això que me les netejo sovint, per poc que m'agradi l'aigua) la poca solta que gasten els que remenen filosofia a Catalunya nomenant-se «filòsofs». Els recordaré que gent que ells veneren (com ara Deleuze, o Foucault, o Sartre...) no se l'han donat ni se'l donaran mai, aquest qualificatiu. Doncs bé, tot és filosofia conscient de la seva transcendència en aquest pilot de paper: «Com

veuen vostès, els filòsofs fem coses molt estranyes i molt diferents; alguns fan ciència i d'altres fan apostolat; alguns fan revolucions i altres prefereixen les oposicions», explica el maco de la Laia a l'Ulisses Moulines, que s'ho escolta tot cofoi. I n'hi ha que es passegen pels salons, amb el desfici i el desig immens de trobar-s'hi tot d'una estatuïficats: «El dia que algú digués «això s'ha solucionat rubertificant-ho», jo em sentiria legitimat, homologat, pasteuritzat», diu Rubert De Ventós, tot fent broma. Tranquil, de Ventós, no hi ha perill que ningú no rubertifiqui res. A poc a poc, de mica en mica, els «filòsofs» (la majoria dels vint-i-cinc) i els que per mèrits personals es troben promoguts a la confraria dels pensadors (diu el maco al Roca i Junyent: «¿Com ha estat que, de sobte, ingressis en el gremi dels pensadors en escriure un llibre?»), tot fent

fatxada t'introdueixen en les seves intimitats: qui és íntim de qui, qui va anar junt amb els escolapis amb qui, qui sap de nadar o qui fa el riu al llit.

El feix de paper et cau de les mans. Qui firma el poemari dempeus a la cadira, navegant com pot entre el Scilla de la raspallada i el Caribdis de l'ensabonada, arriba a bon port i conclou, magistral i ciceronià, aplegant tant pensament, tanta filosofia i tants filòsofs amb el llampec d'una veritat absoluta: «Vivim al dia». Fe-liç demà, fillet.

Parlar no és escriure. Qui escriu pot rellegir-se. Estic segur que els vint-i-tres no han rellegit el que varen dir. O almenys no tots. Entre les mil estupideses que la majoria deixa anar conversant, i que no hauria deixat anar a ca l'editor, aïllem-ne dues o tres de la primera conversa. Rubert batlloreja i Batllori rubertifica: diguem que fan la xerrada... Parlen del

Llull. El maco al·ludeix a «la coneguda observació que, a la cort del rei Jaume I, es troben Ramon lo foll (Ramon Llull) i Ramon del seny (sant Ramon de Penyafort)». El Batllori deixa dir, no matisa ni protesta. El Rubert hi torna, s'hi ensabata: el Llull «introdueix la càbala i l'astrologia en la tradició europea». El Batllori deixa dir i hi afegeix la cullerada parlant del mètode lul·lià com d'«una síntesi del pensament occidental i àrabo-hebraic, un mètode i un sistema que són prevalentment orientals».

Vessades d'aquesta mena em fan pensar que, si el Rubert de Ventós s'ha rellegit, els altres vint-i-tres han descobert a cal llibreter la transcripció dels disbarats que se'ls hagin pogut escapar davant dels micròfons. Millor per a ells; recordarem la grapejada, oblidarem les rucades. □

* Catedràtic de la Sorbona

ESTIU ACTIU 87

Colònies

HIQUETS DE 8 A 14 ANYS

- Del 21 de juliol al 3 d'agost

CORNELLANR

(Pirineu Català)

Casa de colònies.

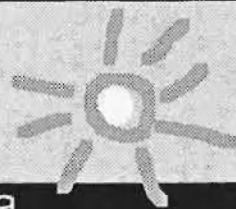
- Del 4 al 17 d'agost

GUARDAMAR DEL SEGURR

(Platga)

Tendes de campanya.

PREU SOCIS: 16.500 Pts.
PREU NO SOCIS: 18.500 Pts.

Universitat Europea

JOVES DE 15 A 17 ANYS

- Del 15 al 27 d'agost

PRDR DE CONFLENT

PREU: 20.000 Pts.

Universitat Catalana d'Estiu

- Del 15 al 27 d'agost

PRDR DE CONFLENT

Preu de matrícula i estada: 33.600 Pts.

Informació i pre-inscripció, al telèfon (96) 351 17 27.

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ